

28659

**T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI**

Sayı : 71366025-031- 990

02/02/2013

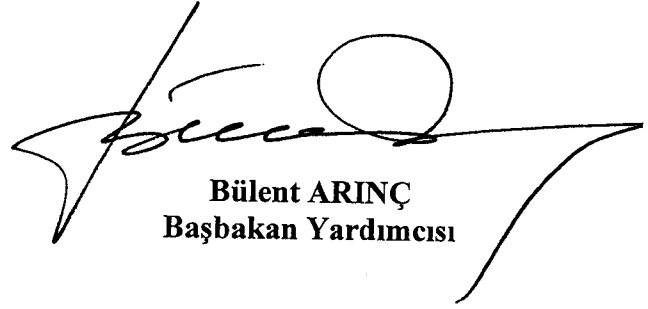
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31/07/2013 tarihli ve 43452547-120.00-136139 sayılı yazınız.

Bakanlığıma intikal eden ilgi yazı eki, Kırklareli Milletvekili Sayın Turgut DİBEK tarafından tevcih edilen 7/28659 esas numaralı soru önergesi cevabı ekte gönderilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Bülent ARINÇ
Başbakan Yardımcısı

EK:

Cevabi Yazı (2 Sayfa)

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sn. Bülent ARINÇ)

**KIRKLARELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN TURGUT DİBEK TARAFINDAN
TEVCİH EDİLEN 7/28659 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVAPLARI**

Bakanlığım sorumluluğundaki Radyo ve Televizyon Üst Kurulundan alınan bilgilere göre;

6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi görevi Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna verilmiştir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu programları yayımlandıktan sonra ilgili Kanun hükümlerine uygunluk açısından denetlenmektedir.

Soru önergesinde sözü edilen yayın kuruluşlarına Üst Kurul tarafından verilen müeyyide uygulama kararlarında da belirtildiği üzere, kuruluşlara Gezi Parkı eylemini yayınladıkları gerekçesiyle herhangi bir müeyyide uygulanmış değildir. Kaldı ki eylemle ilgili yayın yapan birçok televizyon kanalına da herhangi bir müeyyide uygulanmamıştır. Gezi Parkı eylemini yayınlayan diğer kanallardan farklı olarak, söz konusu kanalların kişilere yönelik galiz ifadelerle yer verdikleri, doğruluğu teyit edilmemiş gerçek dışı bilgileri aktardıkları ve şiddeti özendirici şekilde yayın yaptıkları görülmüştür. Üst Kurul, 6112 Sayılı Kanunun 8/1-ı maddesinin; *"Yayın hizmetleri tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır; soruşturulması basın meslek ilkeleri çerçevesinde mümkün olan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğundan emin olunmaksızın yayınlanamaz"* hükmüyle, 8/1-ş maddesinin; *"Yayın hizmetleri, şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz"* hükümlerini ihlal ettikleri gerekçesiyle; Halk TV, Cem TV ve Em TV'ye 1'er kez uyarı, 1'er kez idari para cezası; Ulusal TV'ye ise 2 kez idari para cezası müeyyidesi uygulanmasına oy çokluğu ile karar vermiştir.

Son dönemde, televizyon ve radyo kanallarında yoğun şekilde reklam ve tele-alış verişe konu olan gıda takviyesi olarak değerlendirilen ürünlerin ithalatı, üretimi, işlenmesi ve piyasaya arzına ilişkin kurallar Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Söz konusu ürünlerin, insan sağlığına doğrudan veya dolaylı olarak faydalı olduğu yahut hastalıklara veya belirtilerine karşı etkili olduğu belirtilerek veya ima edilerek tanıtım ve satışı yapılmaktadır.

663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 27 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi ile *"Sağlık beyanı ile satışa sunulacak ürünlerin sağlık beyanlarını inceleyerek bu beyanlara izin vermek, izinsiz veya gerçeğe aykırı sağlık beyanı ile yapılan satışları denetlemek, gerektiğinde durdurma, toplama, toplatma ve imha iş ve işlemlerini yapmak ve yaptırmak, izin ve sağlık beyanları yönünden bunların her türlü reklam ve tanıtımlarını denetlemek ve aykırı olanları durdurmak, piyasaya arz edilen ilaç, tıbbi cihaz ve ürünlerin reklam ve tanıtımının usul ve esaslarını belirlemek ve uygulamasını denetlemek"* görevi Sağlık Bakanlığına verilmiştir.

Gıda kapsamında değerlendirilerek izin verilen ürünlerin ise, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa dayanılarak hazırlanan Türk Gıda Kodeksi

Etiketleme Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen "...bir hastalığı önleme, tedavi etme veya iyileştirme özelliğine sahip olduğunu bildiren veya böyle özelliklere atıfta bulunan ifadeler yer alamaz..." hükmü dikkate alındığında sağlık beyanı ile tanıtımlarının yapılması uygun değildir.

Bu çerçevede, Sağlık Bakanlığı, gıda takviyeleri ve tedaviye yardımcı olduğu iddia edilen bazı ürünler ve bu ürünlerin tanıtımını yapan kişilerle ilgili incelemeleri başlatmış ve incelemelerin sonuçları Üst Kurula resmi yazılarla bildirilmiştir. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünden iletilen yazılarda; "*Bitkisel gıda takviyelerinin reklam ve tanıtım faaliyetlerinin, modern tıp ve farmakoloji bilimine aykırı olarak birçok hastalığı önlediği veya tedavi ettiği iddiasıyla, hastaları tıbbi tedaviden soğutarak uzaklaştırabildiği, bilimsel yönden eksik veya doğru olmayan bilgilerle tüketicileri yanlış yönlendirdiği ve bu ürünlerin bilinçsiz tüketimine neden olarak toplum sağlığı açısından risk oluşturduğu*" belirtilmektedir.

Bu düzenlemeler göz önünde bulundurulduğunda, hastalıkları önlediği ve tedavi ettiği ifade edilen ürünlerin sağlık beyanında bulunularak yapılan reklam ve tanıtımlarının, 6112 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasının (c) bendinde yer alan "*Yanılıcı olmamak ve tüketicinin çıkarlarına zarar vermemek*", 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde yer alan "*Genel sağlığa, çevrenin ve hayvanların korunmasına zarar verecek davranışları teşvik edemez.*" ve 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "*Gizli ticarî iletişime izin verilemez.*" hükümlerini ihlal ettiği değerlendirilerek Üst Kurul tarafından müeyyide uygulanmasına karar verilmiş olup, söz konusu türden yayınlar dikkatle izlenmeye devam edilmektedir.

Üst Kurul tarafından 6112 sayılı Kanunun;

9 uncu maddesinin altıncı fıkrasının (c) bendine aykırı yayınlar nedeniyle; 2012 yılında 150 uyarı, 53 para cezası, 2013 yılında 101 uyarı 229 para cezası;

8 inci maddesinin birinci fıkrasının (I) bendine aykırı yayınlar nedeniyle; 2012 yılında 19 uyarı, 13 para cezası, 2013 yılında 136 uyarı 282 para cezası;

9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı yayınlar nedeniyle; 2012 yılında 58 uyarı, 81 para cezası, 2013 yılında 86 uyarı, 619 para cezası müeyyidesi uygulanmasına karar verilmiştir.

Alınan müeyyide kararları 2013 yılında 150 ayrı yayın kuruluşu için verilmiş olup, bu tür reklam yayını yapan diğer yayın kuruluşlarının yayınları da tespit edildiğinde değerlendirmeye alınmaktadır. Görüleceği üzere bu tür yayınlar nedeniyle uygulanan müeyyideler belirli bir yayın gurubuna yönelik olmayıp, aynı türdeki reklamları yayınlayan bütün yayın kuruluşlarını kapsamaktadır.

6112 Sayılı Kanun uyarınca Üst Kurul tarafından yürütülen ve kurumun internet sitesinde ayrıntılarıyla yayınlanan çalışmalara herhangi bir kişi, kurum ya da kuruluşun müdahale etmesi söz konusu değildir.

